**LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA**

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. +370 626 22 252, el. p. info@am.lt, https://am.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

2026-

Nr. D8(E)-

Į 2026-04-30

Nr. 1D-1684

**DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO**

Aplinkos ministerija pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pateiktus derinti Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo Nr. I-558 pakeitimo įstatymo (toliau – Administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 3 straipsnio, antrojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir papildymo $6^1$ straipsniu įstatymo (toliau – Sodininkų bendrijų įstatymo pakeitimo projektas) projektus, teikia pastabas ir pasiūlymus:

1. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789 (toliau – LR BP), aiškinamojo rašto II skyriuje „Erdvinių sistemų vystymas“ nustatytas kompaktiškumo principų taikymas, jo 58 ir 59 punktuose nustatyta, kad:

„58. Kompaktiškumo principų taikymas. Šalies urbanizuotas teritorijas vystyti taikant kompaktiškumo principus pagal kompaktiško miesto modelius, skatinant regionus ir miestus kurti daugiafunkces urbanistines struktūras, užtikrinančius gyvenimo kokybės, tinkamus paslaugų pasiekiamumo ir gyventojų judumo parametrus.

59. Užtikrinti urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų vystymo kompleksiškumą: *įrengti visą privalomą žaliąją, socialinę, inžinerinę ir susisiekimo ir kt. infrastruktūrą, užtikrinančią kokybiškas gyvenimo, darbo, poilsio, laisvalaikio sąlygas*.“

Teritorijų planavimo įstatymo (toliau – TPĮ) 2 straipsnio 36 dalyje nustatyta, kad urbanizuojamos teritorijos – savivaldybės ir vietovės lygmens bendruosiuose planuose numatomos kompaktiškai pastatais užstatyti teritorijos *su inžinerinių komunikacijų koridoriais ir neužstatomais bendrai naudoti pritaikytais želdynais, viešosiomis erdvėmis* ir valstybiniais miškais miestuose, 37 dalyje apibrėžta, kad urbanizuotos teritorijos – pastatais užstatytos miestų, miestelių, kompaktiškai užstatytų kaimų teritorijos *su inžinerinių komunikacijų koridoriais ir neužstatytais bendrai naudoti pritaikytais želdynais, viešosiomis erdvėmis* ir valstybiniais miškais miestuose.

Derinamo Administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo projekto aiškinamajame rašte teigiama: „<...> miestelio požymis – tiksliai nustatytas gyventojų skaičius (nuo 500 iki 3 000) implikuoja išbalansuotą žinią ir supratimą apie gyvenamąją vietovę – ji nebeatitinka nei miestelio, nei miesto požymių, nes kaimas, kuriame gyventojų skaičius viršija nustatytą 3 000 ribą, nebepriskirtinas miesteliui, tačiau jame dar nėra pakankamos infrastruktūros, būdingos miestui. T. y. tokia situacija kuria urbanistinę disproporciją – teisiškai tokios gyvenamosios vietovės yra kaimai, bet faktiškai jos jau turi miesto tipo demografinį mastą, tačiau dar neturi pakankamai išvystytos infrastruktūros ir funkcinės struktūros, kad būtų laikomos miestu, kuriam keliami kur kas aukštesni reikalavimai. <...> miesteliui jau būdinga ir *ribota urbanistinė infrastruktūra*, kompaktiškas, ne sodybinis, ir tankesnis užstatymas, centrinės dalies išsiskyrimas, formuojamos paslaugų, prekybos, švietimo, gydymo įstaigos ir viešosios erdvės“.

Administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo projekto aiškinamajame rašte aprašyta situacija neatitinka LR BP ir TPĮ keliamų reikalavimų, teritorijos turi būti vystomos *įrengiant visą privalomą žaliąją, socialinę, inžinerinę ir susisiekimo ir kt. infrastruktūrą, užtikrinančią kokybiškas gyvenimo, darbo, poilsio, laisvalaikio sąlygas,* o ne kuriant nekokybiškas urbanistines struktūras.

Administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo projekto 2 straipsnio 5, 7 ir 8 dalyse pateikti miesto, miestelio ir kaimo apbrėžimai: „5. Kaimas – gyvenamoji vietovė, turinti savo teritorijos ribas ir pavadinimą, kurioje gyventojų skaičius nesiekia 3 000 gyventojų, pasižyminti žemu urbanizacijos lygiu, mažesne paslaugų koncentracija, kurioje vyrauja žemės ūkio, kaimo turizmo ar kita su kaimo plėtra susijusi gyventojų veikla.<...> 7. Miestas – urbanizuota gyvenamoji vietovė, kurioje gyvena ne mažiau kaip 3 000 gyventojų, turinti aukštą užstatymo ir modernios inžinerinės infrastruktūros išvystymo lygį, kokybiškas viešąsias erdves ir išplėtotą viešųjų paslaugų sistemą, užtikrinančią įvairialypės ekonominės veiklos koncentraciją ir gyventojų užimtumą paslaugų, pramonės ir verslo sektoriuose, sukurianti svarbią ekonominę bei socialinę reikšmę regionui ar valstybei. 8. Miestelis – kompaktiškai pastatais užstatyta gyvenamoji vietovė, kurioje gyvena ne mažiau kaip 500 gyventojų, turinti urbanizuojamą teritoriją, nuosekliai plėtojamą inžinerinę infrastruktūrą ir viešųjų paslaugų sistemą, arba gyvenamoji vietovė, išlaikiusi tradicinio miestelio bruožus atliekant vietinės reikšmės ekonominio, etninio ir kultūrinio centro funkcijas greta esančioms kaimo vietovėms.“

Manytina, kad nustatomi kaimo, miesto ir miestelio apibrėžimai, leidimas didesnį gyventojų skaičių turinčias teritorijas vystyti neužtikrinant infrastruktūros ir funkcinės struktūros prieštarautų aukščiau nurodytiems teisės aktams (LR BP ir TPĮ). Tai neatitiktų Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 7 punkte įtvirtinto sistemiškumo principo, reiškiančio, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje, žemesnės teisinės galios teisės aktai neturi prieštarauti aukštesnės teisinės galios teisės aktams, įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai turi būti rengiami ir priimami taip, kad įsigaliotų kartu su įstatymu ar atskiromis jo nuostatomis, kurias šie teisės aktai įgyvendina.

2. Administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo projekto 2 straipsnio 5, 7 ir 8 dalyse pateikti miesto, miestelio ir kaimo apbrėžimai itin abstraktūs, kriterijai nėra tikslūs (aiškūs ir suprantami), nėra aišku kaip jie bus vertinami: 1) žemas urbanizacijos lygis; 2) mažesnė paslaugų koncentracija, 3) aukštas užstatymo ir modernios inžinerinės infrastruktūros išvystymo lygis; 4) kokybiškos viešosios erdvės; 5) išplėtota viešųjų paslaugų sistema; 6) svarbi ekonominė bei socialinė reikšmė regionui ar valstybei; 7) nuosekliai plėtojama inžinerinė infrastruktūra ir viešųjų paslaugų sistema.

Taip pat miestelio ir kaimo apibrėžimuose nurodyti kriterijai: turinti urbanizuojamą teritoriją ir su kaimo plėtra susijusi gyventojų veikla. Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikoje dalyje miestų, miestelių ir kaimų gyventojų skaičius mažėja, o šie kriterijai orientuoti į plėtrą. Neaišku: kokio masto kaimo plėtros bus reikalaujama; kur priskirsime kaimų teritorijas, jeigu jose gyventojų skaičius mažėja ir nevyksta su kaimo plėtra susijusi gyventojų veikla; kokia turės būti urbanizuojama teritorija miesteliuose, ką darysime su miesteliais (teritorijomis), kuriuose atsižvelgiant į demografinę situaciją, bus nuspręsta atsisakyti naujų plėtros teritorijų, o jų vystymas vyks taikant modernizavimą ir konversiją miestelio jau urbanizuotose teritorijose.

Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte nustatyta aiškumo principas, reiškiantis, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas. Siūlome patiksinti miesto, miestelio ir kaimų sąvokos, kad jos atitiktų šį principą.

3. Sodininkų bendrijų įstatymo pakeitimo projekto 1 straipsnyje siūloma nauja Sodininkų bendrijų įstatymo (toliau – galiojantis Įstatymas) 3 straipsnio redakcija, pagal kurią galiojančio Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies nuostatos išskaidomos į dvi atskiras dalis, pirmoje iš jų papildomai įrašant nuostatą, kad „Bendrijos registruojamos Juridinių asmenų registro informacinėje sistemoje“. Visi juridiniai asmenys, įskaitant ir sodininkų bendrijas, registruojami Juridinių asmenų registre vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.64 straipsnio nuostatomis, todėl siūloma nuostata vertintina kaip perteklinė. Aiškinamajame rašte nėra pagrindimo, todėl neaišku, kodėl galiojančio Įstatymo 3 straipsnio 1 dalį siūloma išskaidyti į 1 ir 2 dalis.

4. Galiojančio Įstatymo 3 straipsnio siūlomoje naujoje redakcijoje taip pat įrašyta papildoma 5 dalis, kurioje siūloma nustatyti: „Bendrijos teritorija yra gyvenamosios vietovės teritorijos dalis, turinti savo teritorijos ribas ir pavadinimą, atitinkantį toje teritorijoje veikiančio juridinio asmens – bendrijos pavadinimą“. Galiojančio Įstatymo 2 straipsnio 5 dalyje jau apibrėžta, kas yra mėgėjų sodo teritorija: „Mėgėjų sodo teritorija – savivaldybės ar jos dalies bendrojo plano sprendiniuose pažymėta, išskyrus atvejus, kol savivaldybės ar jos dalies bendrasis planas nėra parengtas, teisės aktu mėgėjų sodininkystei skirta teritorija, suformuota pagal žemės valdos projektą ar teritorijų planavimo dokumentą ir suskirstyta į sodininkų ir kitų asmenų nuosavybės ar kitomis teisėmis valdomus sodo sklypus ir bendrojo naudojimo žemę (rekreacijai ir kitoms reikmėms)“. Ir siūloma nuostata apie bendrijos teritoriją ir galiojanti mėgėjų sodo teritorijos sąvoka apibūdina tą patį objektą. Galiojančiame įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme ir teritorijų planavimą reglamentuojančiuose poįstatyminiuose teisės aktuose vartojama mėgėjų sodo teritorijos sąvoka, kuri, esant pagrįstam poreikiui, galėtų būti tikslinama, todėl siūlymas sukurti naują sąvoką prieštarauja Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje nustatytam tikslingumo principui, reiškiančiam, kad teisės akto projektas turi būti rengiamas ir teisės aktas priimamas tik tuo atveju, kai siekiamų tikslų negalima pasiekti kitomis priemonėmis. Atsižvelgiant į tai, prieštaraujančiu tikslingumo principui laikytinas ir Sodininkų bendrijų įstatymo pakeitimo projekto 2 straipsnyje siūlomas antrojo skirsnio pavadinimo keitimas.

5. Įvertinę tai, kad nuo 2027 m. sausio 1 d. nekilnojamojo daikto kadastro duomenis, nekilnojamųjų daiktų kadastro žymas numatoma kaupti, tvarkyti Nekilnojamojo turto *registrų* informacinėje sistemoje, bei į šio rašto 4 pastaboje pateiktus argumentus dėl mėgėjų sodo teritorijos sąvokos naudojimo, siūlome tikslinti Sodininkų bendrijų įstatymo pakeitimo projekto $6^1$ straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„$6^1$ straipsnis. ~~Bendrijos~~ **Mėgėjų sodo** teritorijos ribų duomenys

1. Duomenys apie ~~bendrijos~~ **mėgėjų sodo** teritorijos ribas įrašomi į Nekilnojamojo turto **registrų** informacinę sistemą šios informacinės sistemos nuostatuose nustatyta tvarka“

Šiuo aspektu turi būti patikslintas ir šio įstatymo projekto lyginamasis variantas.

6. Sodininkų bendrijų įstatymo pakeitimo projekto 3 straipsniu siūloma $6^1$ straipsnio 2 dalyje nustatyti, kad „Bendrijos teritorijos ribų kadastro duomenys nustatomi ir keičiami Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų daiktų kadastrinių matavimų įstatymo nustatyta tvarka“. Atsižvelgiant į tai, kad kadastro duomenų nustatymo ir keitimo tvarką reglamentuoja minėtas įstatymas, blanketinės nuorodos Sodininkų bendrijų įstatymo pakeitimo projekte siūlome atsisakyti, kaip perteklinės.

7. Atkreiptinas dėmesys, kad Sodininkų bendrijų įstatymo pakeitimo projekto lyginamasis variantas ne pilnai atitinka Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų nuostatas, patvirtintas Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 (Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2021 m. lapkričio 18 d. įsakymo Nr. 1R-388 redakcija), pavyzdžiui, formuluotėje „Projekto Lyginamasis variantas“ žodis „lyginamasis“ turėtų būti rašomas mažąja raide, 1 straipsnyje neperbrauktas keičiamas tekstas, 2 straipsnyje žodis „TERITORIJŲ“ turėtų būti parašytas paryškintu šriftu.

Aplinkos viceministrė Česlava Lisovska

J. Aldonienė, tel. +370 665 17570, el. p. jolita.aldoniene@am.lt
A. Vidžienė, tel. +370 695 71392, el. p. aiste.vidziene@am.lt
I. Rastenytė, tel. +370 624 32473, el. p. ilona.rastenyte@am.lt

| DETALŪS METADUOMENYS | |
|---|---|
| **Dokumento sudarytojas (-ai)** | Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija 188602370, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius |
| **Dokumento pavadinimas (antraštė)** | DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOS ADMINISTRACINIŲ VIENETŲ IR JŲ RIBŲ ĮSTATYMO NR. I-558 PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS SODININKŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1934 3 STRAIPSNIO, ANTROJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO 61 STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTŲ DERINIMO / 26-6659 |
| **Dokumento registracijos data ir numeris** | 2026-05-21 Nr. D8(E)-1972 |
| **Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris** | 2026-05-21 Nr. 1G-6000 |
| **Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo** | ADOC-V1.0 |
| **Parašo paskirtis** | Pasirašymas |
| **Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos** | Česlava Lisovska, Viceministras |
| **Sertifikatas išduotas** | ČESLAVA LISOVSKA, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija LT |
| **Parašo sukūrimo data ir laikas** | 2026-05-20 22:23:37 (GMT+03:00) |
| **Parašo formatas** | XAdES-X-L |
| **Laiko žymoje nurodytas laikas** | 2026-05-20 22:23:43 (GMT+03:00) |
| **Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją** | ADIC CA ECC, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT |
| **Sertifikato galiojimo laikas** | 2025-10-21 09:29:38 – 2029-10-20 09:29:38 |
| **Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti** | "Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2025-05-16 11:31:08 iki 2028-05-15 11:31:08<br>"Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2025-05-16 11:31:08 iki 2028-05-15 11:31:08 |
| **Pagrindinio dokumento priedų skaičius** | – |
| **Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius** | – |
| **Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)** | – |
| **Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)** | – |
| **Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris** | – |
| **Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas** | DBSIS, versija 3.5.90.4 |
| **Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)** | Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus.<br>Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2026-05-22 10:38:40) |
| **Paieškos nuoroda** | – |
| **Papildomi metaduomenys** | Nuorašą suformavo 2026-05-22 10:38:40 DBSIS |